

Tanácsülés a HID-ban

Vébel Lajos

Még egy — a tavalyi viharok után ez már a második — szenvedélyes vita nélküli Híd összejövetel.

Ezúttal (május 28-án) nem a noviszádi Rádió klubjában, hanem a Magyar Szó társalgójában és nem a munkatársak megszokott eszmecsereje, hanem a folyóirat tanácsának első ülése. Annak rendje és módja szerint tanácselnök választással — Gál Lászlót javasolta a főszerkesztő, és megválasztását éppoly természetesnek vették most a tanácstagok, mint ahogy ezt megelőzően jelölése felvetődött a Híd szerkesztőbizottságában —, szerkesztőségi beszámolóval egy esztendő munkájáról, tervekről, fogyatékoságokról elképzelésekről, amelyet előzőleg szétosztottak az érdekeltek között, és »különfével«, amit már szokásból is hozzáragasztunk megbeszéléseink napirendjéhez.

Több mint három óras ülés a hekkkenő hőségben, rengeteg mondani és tennivaló, egy év folyóirat-termése kiterítve és mindez — ismétlem — mégis hangos szó, kitérés, szenzációkeltő felfedezés, vád és védőbeszéd, csoportosulás és békítgetés nélkül.

A megjegyzések zöme a fogyatékoságokat és terveket érte, minthogy nagyobb felfogásbeli különbségek nem voltak.

Higyjük, hogy nincs ellentétes mézet alapvető kérdésekben a tanács — s ennekfolytán reméljük ezt is: a munkatársak és olvasók — és a szerkesztőbizottság között.

Es ha ez csak valamivel több mint feltevés, akkor a sokat hányatott folyóirat ügye révbe jutott, és minden rendelkezésre álló erővel hozzá lehet fogni teljes kitartozásához. Az alkotókedvet nem bénítja többé lap-pangó vagy nyílt viszály, és mivel ez nyilván a legfontosabb minden efféle vállalkozásnál, elméletileg semmi sem állja útját a további kibontakozásnak.

Azonban, — most már hallgassunk csak oda, miről is beszéltek a tanácstagok és a szerkesztők ezen az első pillantásra talán túlságosan rózsaszínűre kommentált értekezleten.

A terjedelmes beszámolóban legfeljebb itt-ott a megfogalmazást kifogásolták, néhol dekoratívnak tartották, ifjontian nekilendülőnek és nem

utolsó sorban felrötták neki, hogy sokat markol, sok-sok évre valót. Tétélei azonban életben maradtak, elfogadtattak; megerősödtek; a közönség felé fordulni változatos anyaggal, lehetőleg válaszolni mindarra, ami korunk emberét foglalkoztatja az irodalomban, művészetben, politikában, emelni a színvonalat, támogatni az újat, korszerűt, életes kapcsolatot teremteni a megnövekedett olvasótáborral, ablakot nyitni a jugoszláv irodalomra és művészetre, de a nagyvilágra is, képviselni a leghaladóbb szocialista eszméket és kollektíven szerkeszteni.

Részleteiben pedig: bevonni a munkába mindenkit, akit csak lehet a nyolcvannyolc vajdasági név mellé, — ennyi jelent meg a hét legutóbbi számban —, és a legelső, az irodalmi rész csiszolása mellett bővíteni a társadalmi rovatot, riportozni egy-egy ország népének életéből, problémáiról és persze hazánk vidékeiről, főképp nyilván Vajdaságról, rendszerezesebben felidézni a munkásmozgalom múltját, átgondoltabban válogatni a jugoszláv irodalomból, az irodalmi és művészeti élet eseményeiből és a nagyvilágéiból is, változatosság a műfajokban, hogy ne csak novella és vers jelenjék meg, bátor, szókimondó és alapos kritika, valamennyi művészetből kóstoló — mert a szaklapokat egy folyóirat nyilván nem helyettesítheti — az újabbkeletiekéből is, a rádióból és a televízióból, több kulturális anyag, időszerű rendszeres megjelenés, további küzdelem a nyomdaviszonyokkal a »végső győzelemig«.

Ki-ki azt hangoztatta tehát, amit ebből a rengetegből most tart leginkább ápolnivalónak, megvalósíthatónak. Bogdánfi Sándor egy újabb és az előbbinél gondosabb kivitelű szerb nyelvű Híd szemelvényt, jobb fordításokkal, ablakot nyitva ezzel mifelénk is. Sulhóf József a kapcsolatot az olvasóval, Kolozsi Tibor a folyóirat sokoldalúsága mellett szállt síkra, hadakozott a riportlap kifogás ellen, — Szuboticán hangzott el —, sőt még több efféle írást kér és kevesebb az életüktől távolálló szépirodalmat, Majtényi Mihály figyelmeztetett: jó lenne már foglalkozni a helyesírás kérdésével, ismertetni legalább az újabb dolgokat, Major Nándor kérdésre válaszolva jelezte, hogy a folyóirat példányszáma egyre emelkedik, különösen a fiatalok körében örvend népszerűségnek, a zentai gimnáziumban és a szuboticei tanítóképzőben például, és komoly akciót kellene szervezni a terjesztés ügyében, Laták István felvetette a régi jugoszláviai magyar irodalom felmérésének figyelemre méltó kérdését (Sulhóf: legalább ismertetését) és Lőrinc Péter, továbbá a jelenlévő idősebbek pótolhatatlan ismeretére hivatkozott, Gál László valamennyi jelenlévő véleményét kifejezte: nem létezhet vajdasági magyar folyóirat Herceg János nélkül, továbbá javasolta, hogy Fehér Ferencet be kellene vonni a Híd tanácsába, ha már a szerkesztőbizottságból kivált, Urbán János elevenre tapintott megjegyzésével: nincs újírás a folyóiratban, jóllehet a szerkesztőség részéről is történt ilyenirányú kezdeményezés, Ács József a rendszeres könyvismertetést sürgette felszólalásában, Rehák László szerint realitásabb a szép eredménnyel megvalósított koncepciókról vitatkozni, mintsem a tervezettekről, elő kell venni a számokat és megnézni mi bennük az ésszerű és helyes, és mi ri ki belőlük, majd Bogdánfi, Kolozsi és Vébel a szerkesztőség munkamódszerének kérdésében egyezett meg, a szerkesztők fokozottabb munkába állításában, hogy maguk szervezzenek, szerkesszenek egy-egy rovatot, ne csak közösen olvassák a beérkező kéziratokat, ami pedig Ács Károly és Majtényi Mihály szerint szintén nem elvetendő dolog, mert a szerkesztőség éppen az irodalmi részben próbál olyan elveket megvalósítani, amiért külön-külön nehéz lenne vállalni a felelősséget újszerűsége és amiatt, hogy most van csak kialakulóban, továbbá azért fontos az együttolvasás, hogy hallják ki mit ért egy és ugyanazon szón, fogalmon.

Valahol még a rádióbeli éjfélbe nyúló vitában hangzott el ez a kifejezés:

nyilvános szerkesztés. Tetszett mindenkinek, bár aligha tudtuk volna akkor még hozzávetőlegesen is felvázolni: mi is az, eszik-e vagy isszák. Egy esztendő múltán ma már többet tudnánk mondani róla. Talán majd éppen így lesz valami belőle: a szerkesztőbizottság tökéletesített munkamódszere, a munkatársakból álló tanács szókimondó megjegyzései, az elhangzottak kerülés nélküli szellőztetése és a szintén bejelentett esetleges hozzászólás válik egyszer azzá, nyilvános szerkesztéssé.

Egy biztos: a szerkesztőbizottság őszinte örömmel fogadta és jegyezte fel a hozzászólásokat. Érdeklődéssel várja a következő öszeleji tanácsulést is, amelyre előreláthatólag Bori Imrét kéri fel, indítson vitát a Híd irodalmi rovatáról. Sokat sajnós nem ígér, mert tagjainak ezer más elfoglaltságuk van, kivéve a főszerkesztőt. Ez, amit eddig tett, ezek a megjegyzések, majdnem a maximuma annak, amit nyújthat. Ha csak a jövőben nem válik valamilyen csoda folytán tényleg kultusszá a folyóiratba való közreműködés. Ki tudja: a múltban bírálása, a gondoskodás róla egyszer már azzá vált. Nem egy ízben a rádió klubját megtöltötte zsúfolásig.

Ezért az ötleteknél, javaslatoknál most már csak a kéziratoknak örülünk majd jobban.

